

Motion till riksdagen 2012/13:Sf202

av **Christina Höj Larsen m.fl. (V)**

Översyn av tvåårsregeln i utlänningslagen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till sådan ändring i utlänningslagen som föreslås i motionen.

Motivering

Sedan årtionden har många upprörts över att utländska kvinnor, som misshandlats av sina män under den tvååriga prövotiden för permanent uppehållstillstånd, regelmässigt blivit utvisade från Sverige om de brutit upp från förhållandet. Denna rättstillämpning har alltför länge tillåtit få oacceptabla konsekvenser, t.ex. att många kvinnor sett sig tvingade att stanna kvar i förhållanden trots misshandel från mannens sida, eftersom en utvisning till hemlandet skulle kunna medföra fruktansvärda konsekvenser för dem. Den starka kritiken, bl.a. i riksdagsmotioner och genom frågor i riksdagen till ansvarigt statsråd från Vänsterpartiet, ledde till att den dåvarande regeringen i januari 2000 förelade riksdagen en proposition i ämnet. Tyvärr begränsade propositionen skyddet för kvinnan till fall där det varit fråga om våld eller handlingar som inneburit allvarlig kränkning.

Vänsterpartiet påpekade i en reservation till utskottsbetänkandet att formuleringen kunde få till följd att visst våld och kränkning kunde komma att accepteras och att myndigheterna medgavs ett för stort tolkningsutrymme. Det är nu alldeles uppenbart, vilket bl.a. visats genom rapporter från Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks) både 2009 och 2010, att detta försök att genom en lagändring rätta till den stötande rättstillämpningen fullständigt har misslyckats.

I juni 2012 publicerades utredningsbetänkandet *Kvinnor och barn i rättens gränsland*, SOU 2012:45. I betänkandet riktas förödande kritik mot den gällande lagstiftningen, dess tillämpning och konsekvenser för offren. De krav

Fel! Okänt namn på

på förändringar av utlänningslagen för att skydda utsatta kvinnor och barn som Vänsterpartiet drivit i många år får ett starkt stöd av utredningen.

Utredningen har försökt undersöka förekomsten av våld genom att ställa en enkät till kommunal socialtjänst, polismyndigheter, akutmottagningar inom sjukvården samt kvinno- och brottsofferjourer i 92 kommuner. Mottagaren av enkäten skulle under en tremånadersperiod registrera det antal kvinnor man haft kontakt med som kommit till Sverige med tidsbegränsat uppehållstillstånd p.g.a. anknytning till en man och där det fanns anledning att anta att de blivit utsatta för våld. Resultatet blev att minst 491 och högst 1 040 kvinnor som kommit till Sverige under tremånadersperioden kunde antas ha blivit utsatta för våld. Omräknat till hela Sverige skulle det indikera att det handlar om flera tusen kvinnor per år. Flertalet mottagare av enkäten framförde att mörkertalet antagligen är stort. Det går knappast att dra någon annan slutsats än att det här föreligger ett stort problem vad gäller skyddet för kvinnors grundläggande mänskliga rättigheter.

När den nya lagstiftningen genomfördes år 2000 inskränktes det skydd som lagtexten angav kraftigt genom sex tilläggskriterier i propositionen. Det gäller följande punkter:

1. Sammanboendet måste ha varat viss minsta tid. Hur lång tid är oklart, men fyra månader är för kort tid. Nio månader kan vara tillräckligt, men det är inte säkert.
2. Våldet/kränkningen måste ha viss omfattning, det är inte tillräckligt med enstaka mindre allvarliga våldshandlingar.
3. Om kvinnan går tillbaka till mannen förminskar det våldet.
4. Förhållandet ska ha upphört p.g.a. våldet.
5. Våldet eller kränkningen måste anges innan det tillfälliga uppehållstillståndet löpt ut.
6. Förhållandet ska ha varit seriöst från början.

Utredningens slutsats är att det är orimligt att ha en lagstiftning som bidrar till att kvinnor stannar kvar i förhållanden där de utsätts för våld. Kvinnan ensam eller tillsammans med sitt barn får bära våldets konsekvenser. Män utnyttjar systematiskt det överläge som lagstiftningen ger. Starka jämställdhetsskäl talar därför mot tvåårsregeln. Också ur ett barnperspektiv får den nu gällande lagstiftningen oacceptabla konsekvenser. Det är direkt stötande att utländska kvinnor inte ska omfattas av skyddsregeln om våldet är mindre allvarligt. Lagstiftningen ger intryck av att utländska kvinnor är mindre värda än svenska kvinnor. Den saknar ett jämställdhets- och människorättsperspektiv som exempelvis finns beträffande fridsbrotten och annan lagstiftning som tillkommit som ett led i de jämställdhetspolitiska ambitionerna att motverka mäns våld mot kvinnor i nära relationer.

Utredningen föreslår därför en skyddsregel utan inskränkningar genom de tidigare nämnda kriterierna. Det ska räcka att kvinnan gör sannolikt att våld eller allvarliga kränkningar av henne eller barnet förekommit i förhållandet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett sådant lagförslag. Detta bör riksdagen begära.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 18 september 2012

Christina Høj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Jacob Johnson (V)

Josefin Brink (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)